

Sunday Times bestseleris

Mano mėgstamiausias 2021-ųjų romanas.

Hilary Mantel

ŽIBINTININKAI

ROMANAS

EMMA STONEX

baltos lankos

Emma Stonex

Žibintininkai

romanas

Iš anglų kalbos vertė Gabrielė Gailiūtė-Bernotienė

baltos lankos

3

Devyni aukštai

Kol prisišvartuoja, užtrunka kelias valandas. Tuzinas vyrų ropščiasi laipteliais, burnoje jausdami druskos ir baimės skonį, ausys sužvarbusios, rankos sustirusios, kruvinos.

Pasiekia duris, jos užrakintos iš vidaus. Dabar reikia jėga ir laužtuvais išlaužti plieno plokštę, įstatytą taip, kad atlaikytų siaučiančią jūrą ir uraganinius vėjus.

Paskui vieną vyrų ištinka drebulys, negeras baltas drebulys, sukeltas pusiau pervargimo, pusiau nerimo kirmio, graužiančio nuo tada, kai niekas nepasitiko Džorio Martino laivo su pamaina, nuo tada, kai „Trident House“ liepė jiems: „Keliaukit tenai.“

Į bokštą įeina trise. Viduje tamsu, justai pridvisusios nevėdinamos patalpos kvapas, būdingas jūros stotims užkaltais langais. Sandėlyje matyti ne kažin kas: prieblandoje dunkso neaiškūs pavidalai, virvės ritiniai, gelbėjimo liemenė, dugnu aukštyn pakabinta valtelė. Niekas nesujaukta.

Šešėliuose tarsi žuvys ant kablių karo prižiūrėtojų lietaipščiai. Pro angą lubose šaukiami jų vardai, jie aidi aukštyn įvijais laiptais:

Arturai. Bilai. Vinsentai. Vinsai, tu ten? Bilai?

Net nejauku, kaip gyvi balsai skrodžia tylą, o ji sodri, nepadoriai triukšminga. Atsakymo vyrai nelaukia. „Trident“

jiems sakė, kad siunčia gelbėti, bet iš tikrųjų tai kūnų paieškos misija. Nebeliko jokių minčių, kad prižiūrėtojai būtų galėję pabėgti. Durys buvo užrakintos. Jie čia, kažkur viduje.

Išneškit tyliai, sakė „Trident“. Žiūrėkit diskretiškumo. Susiraskit laivininką, niekam neprasitarsiantį; netriukšmaukit; nekelkit scenų; niekam nereikia žinoti. Ir žiūrėkit, kad žibintai veiktų, dėl Dievo meilės, tegul kas nors pasirūpina tuo.

Trys vyrai kopia vienas paskui kitą. Kito aukšto siena nukabinėta detonatoriais ir rūko patrankos šoviniais. Grumtynių požymių nematyti. Kiekvienas prisimena namus, žmoną, vaikus, jei tokių turi, nugarą šildantį židinį. „Sunki diena, mielas?“ Bokštas šeimų nepažįsta. Jis pažįsta tik tris prižiūrėtojus – tris prižiūrėtojus, jie čia kažkur paslėpti, negyvi. Ar ras jų kūnus? Kokios būklės jie bus?

Jie pakyla į trečiąjį aukštą, prie parafino bakų, paskui į ketvirtąjį, kur laikoma alyva deginti. Kažkuris vėl šūkteli, labiausiai tam, kad išvaikytų tą erzinančią tylą. Niekur nematyti pabėgimo, jokių ženklų, kad sprukta, niekas nerodo, kad prižiūrėtojų apskritai kur nors eita.

Iš alyvos sandėlio jie kyla laiptais, ketaus vija, besisukančia palei vidinę sieną iki pat žibinto. Jos turėklas spindi. Nenormalūs jie, tie švyturio prižiūrėtojai, pametę galvas dėl buities subtilybių, vis šveičia, valo blizgina; švyturys – švariausia vieta pasaulyje. Vyrai patikrina žalvarį, ieškodami pirštų atspaudų, bet neranda: iš tokio uolumo prižiūrėtojai niekada neliečia turėklų. Nors jei kuris nors būtų skubėjęs, jei būtų nugriuvęs ar įsistvėręs, jei būtų užsimiršęs dėl kokio nors siaubingo įvykio... Bet nieko neįprasto.

Vyrų žingsniai muša mirties gongą, uolūs ir sodrūs. Jie jau ilgisi saugaus laivelio ir sausumos pažado.

Ateina į virtuvę. Dvylikos pėdų pločio, per vidurį kybo švytuoklės svarsčiai. Ant sienos trys spintutės, jose tvarkingai sukrautos maisto skardinės: keptos pupelės, pupos, ryžiai, sriuba, sultinio kubeliai, rūkyta mėsa, sūdyta jautiena, agurkėliai. Ant staliuko stovi neatidarytas stiklainis dešrelių, sukimštų tarsi lignino pakuotė mokslo laboratorijoje. Prie lango – praustuvas, raudonas čiaupas – lietaus vandeniui, sidabrinis – gėlam, o šalia paliktas džiūsta prausimosi dubuo. Ertmėje tarp vidinės ir išorinės sienos, ant grotelių, kur prižiūrėtojai įsitaish maisto sandėliuką, pamirštas džiūsta svogūnas. Virš praustuvo kabo spintutė su veidrodžiu, atstojanti vonią: vyrai randa dantų šepetukus, šukas, buteliuką „Old Spice“ ir „Tabac“. Greta – indauja su stalo įrankiais, lėkštėmis ir puodukais, viskas sutvarkyta ir sudėta taip rūpestingai, kaip ir galėtum tikėtis. Laikrodis ant sienos sustojo aštuntą keturiasdešimt penkios.

– Kas čia?.. – klausia ūsuotasis vyras.

Stalas padengtas valgiui, bet nevalgyta. Vietos dvi, o ne trys, prie kiekvienos po peilį ir šakutę, lėkštės, laukiančios maisto. Du tušti puodukai. Druska ir pipirai. Indelis garstyčių ir peleninė, išvalyta. Stalviršis plastikinis, puse mėnulio formos, prigludęs prie svarsčių vamzdžio; po juo pakištas suoliukas ir dvi kėdės, iš vienos pro skylę veržiasi porolonas, o kita stovi kreivai, tarsi būtų staiga pašokęs sėdintis žmogus.

Kitas vyras, užsukuota plike, patikrina viryklę – gal ten kas nors šyla, bet temperatūra nukritusi, viryklė tuščia. Pro langą girdėti jūra, dūsaujanti apačioje ant uolų.

– Neįsivaizduoju, – sako jis, ir tai ne tiek atsakymas, kiek bendras, baimingas prisipažinimas, kad niekas neaišku.

Vyrai pažvelgia į lubas.

Štai koks reikalas: švityrųje nėra kur pasislėpti. Kiekvieniame kambaryje nuo apačios iki viršaus – du žingsniai iki svarsčių vamzdžio, du iki kito galo.

Jie pakyla į miegamąjį. Trys keliaaukštės lovos išlenktos palei apvalią sieną, visų užuolaidėlės atitrauktos. Lovos stropiai paklotos, paklodės ištemptos, pagalvės ir kupranugario spalvos antklodės šiurkščios priliesti. Aukščiau – dvi trumpesnės lovos svečiams ir kopėtėlės ten užlipti. Po laiptais ertmė daiktams susidėti, užuolaidėlė užtraukta. Plikis atitraukia ją, sulaikęs kvapą, bet randa tik odinę striukę ir pakabintus dviejus marškinius.

Septintame aukšte jie – šimtas pėdų virš jūros lygio. Sveitainėje – televizorius ir trys išsėdėti „Ercol“ krėslai. Ant grindų prie didžiausiojo – jie įtaria, kad tas bus vyriausiojo prižiūrėtojo, – stovi puodukas, ant dugno – colis atšalusios arbatos. Už vamzdžio – iš viršaus atvestas dūmtraukis. Galbūt dabar VP galėtų ateiti pas juos; jis prie žibinto, valė jo stiklą. Kiti irgi ten, lauke, galerijoje. Atsiprašo, kad neišgirdo.

Sieninis laikrodis rodo tą patį, sustojusį, laiką. Be ketvirčio devinta.

Pro dvivėres duris pasiekiami tarnybinė patalpa aštuntame. Įmanoma, kad mirusieji galėtų būti čia: ertmė neleistų pasklisti kvapui. Bet, tuo jie jau nebesistebi, čia tuščia. Bokštas baigiasi. Teliko žibintas. Devyni aukštai apieškoti, devyni aukštai tušti. Pakyla į viršūnę – ir štai jis, Mergelės žibintas, milžiniškas stiklo gaubtas, supamas lęšių, trapių lyg paukščių sparneliai.

– Viskas. Jie dingo.

Horizontu artēja plunksniniai debesys. Vējelis pasidaro gaivesnis, pakeičia krypti, suplaka baltas keteras šokinējamām bangoms. Atrodo, kad tų prižiūrētōjū čia nē nebūta. Arba taip, arba jie pakilo ī viršū ir tiesiog īšskrido.